

Decyzja

Prezydium KK

nr 65/15

ws. prezydenckiego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” podtrzymuje swoją negatywną ocenę projektu. Pomimo zmian w projekcie w odniesieniu do dokumentu przesłanego w pierwszej fazie konsultacji projekt nadal pozostaje jedynie wycinkiem koniecznej, całościowej zmiany polskiego systemu wspierania innowacyjności. NSZZ „Solidarność” z zadowoleniem jednak przyjmuje fakt, że w wersji dokumentu otrzymanego z Kancelarii Sejmu usunięto dwie propozycje zmian, które były negatywnie ocenione przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność” (zwana dalej KSN NSZZ „Solidarność”), mianowicie dotyczącą zwiększenia udziału naukowców z zagranicy i managerów w strukturach jednostek naukowych, oraz o ustalaniu pensum przez rektora uczelni. Mimo negatywnej oceny liczymy, że przedstawiony projekt jest przyczynkiem do dalszej dyskusji na temat stanu polskiej gospodarki, bo jak wskazują autorzy raportu *„Konkurencyjna Polska – Jak awansować w światowej lidze gospodarczej”* pod red. J. Hausnera *„(...) Konieczne jest zatem podjęcie działań, które uchroniłyby polską gospodarkę przed spowolnieniem tempa wzrostu wydajności i utknięciem w tzw. pułapce średniego poziomu rozwoju (middle income trap). Osiągnięcie takiego celu wymaga prowadzenia całościowych i skoordynowanych działań, które określa się w literaturze jako nową politykę przemysłową lub nową politykę strukturalną”*. NSZZ „Solidarność” wyraża gotowość do wzięcia udziału w dyskusji i pracach nad nowym kształtem polskiej gospodarki, którą będzie cechowała wysoka innowacyjność.

Podobnie jak w pierwszej fazie konsultacji przedstawiamy szczegółową ocenę projektu przygotowaną przez KSN NSZZ „Solidarność”.

Wspieranie innowacyjności poprzez zmiany w obowiązujących zapisach prawa, powinno skutkować wzrostem środków finansowych przeznaczonych na ten obszar oraz usunięciem ograniczeń, które stawiają administracyjne bariery. Warto w tym miejscu wspomnieć, że warunkiem koniecznym sukcesu jest stworzenie wizji rozwoju kraju, która ponad podziałami będzie mogła być realizowana przez wszystkie podmioty uczestniczące w tym zadaniu. Podstawą działań systemowych prowadzących do wzrostu innowacyjności muszą być konkretne propozycje dotyczące systematycznego zwiększania nakładów finansowych na naukę połączone z systemem współpracy nauki i biznesu. Przy obecnym

systemie podatkowym obowiązującym podmioty gospodarcze, obserwuje się brak zainteresowania inwestycjami wysokiego ryzyka, a takimi są innowacje. W Polsce brakuje dużych podmiotów gospodarczych, które mogłyby korzystać z innowacyjnych opracowań powstałych w krajowych uczelniach i instytutach. W większości przypadków, podmioty gospodarcze z obcym kapitałem wykorzystują rozwiązania opracowane w krajach swoich siedzib. Należy zatem zadać pytanie, czy przedstawione propozycje będą skutkować po pierwsze powstaniem rozwiązań krajowych, z których dochód pomnoży polski kapitał? Oby nie były zachętą do kolejnych działań spekulacyjnych.

Jesteśmy przekonani, że priorytetem Polski powinny być właśnie działania prowadzące do podniesienia innowacyjności polskiej gospodarki. Mając np. na uwadze unijną perspektywę finansową 2014-2020 należałoby zacząć od zmiany systemu dystrybucji środków na innowacyjność i połączyć go z systemem ewaluacji osiągniętych efektów. Jednym z podstawowych działań wspierających, powinno być też obligatoryjne wprowadzenie ewaluacji efektów zrealizowanych projektów badawczo-rozwojowych, bo *„o sukcesie nie świadczy ilość (procent) wydanych pieniędzy, tylko uzyskane efekty”* (prof. K. Rybiński).

W odniesieniu do zmian w nauce chcemy zwrócić uwagę, że dokument nie odpowiada też na pytanie, jak najlepiej wykorzystać potencjał polskich instytutów badawczych (zbyt niskie stabilne nakłady finansowe z budżetu i brak nakładów na badania ze strony gospodarki). Instytuty te od 2014 r. przeżywają regres, w tym finansowy, związany z brakiem nakładów finansowych na badania ze strony gospodarki i ograniczeniem liczby konkursów na projekty. Stan polskiej gospodarki i nauki wskazuje, że to instytuty powinny w pierwszym rzędzie mieć możliwość zintensyfikowania działalności badawczo-rozwojowej, jako najbardziej przystosowane do wdrażania innowacji.

Uważamy, że autonomia uczelni, swoboda prowadzenia badań naukowych i jak wspomniano wyżej, wzrost ich stabilnego finansowania, a także kształcenie na najwyższym poziomie to gwarancja rozwoju innowacyjnej gospodarki i społeczeństwa informacyjnego. Nawiązując do tego stwierdzenia, zwracamy uwagę, że Komisja Europejska dla stworzenia najbardziej konkurencyjnej i dynamicznej gospodarki opartej na wiedzy, zaleca przyjęcie Europejskiej Karty Naukowca oraz Kodeksu Postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych. Przypominamy, że oba dokumenty – w Polsce ciągle dostatecznie nie wdrożone – są dla UE podstawowymi i niezbędnymi elementami mającymi pobudzić gospodarkę i wzrost zatrudnienia. Projekt ustawy pomijając ten aspekt problemu, nie może spełnić oczekiwań deklarowanych w tytule projektu.

Pragniemy stwierdzić, iż dostrzegamy korektę proponowanych zmian w stosunku do opiniowanych nie tak dawno przez nas założeń projektu. Zastanawia jednak propozycja przeniesienia zapisów z ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym do ustawy o zasadach wykonywanych uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa – czy chodzi tutaj jedynie o zmiany porządkowe, czy też przeniesienie niezwykle ważnych przepisów, które przecież nawet mogą skutkować komercjalizacją szkół publicznych - do ustawy, która nie będzie podlegać wnikliwemu oglądowi społeczności akademickiej? Mamy nadzieję, że jakiegokolwiek dalsze zmiany jej zapisów będą konsultowane z tym środowiskiem.

Podsumowując podkreślamy, że działania prowadzące do wzrostu innowacyjności w Polsce są konieczne, ale proponowany kierunek działań w tym zakresie jest niepełny, a przez to musi zostać skwalifikowany jako nietrafiony.

Krajowa Sekcja Nauki krytycznie odnosi się do przedstawionego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności (druk sejmowy nr 3286), gdyż wniesione propozycje i uzasadnienie są nieprzekonujące, iż wprowadzone zmiany przełożą się na wzrost innowacyjności polskiej gospodarki w określonym czasie, a nie wprowadzą działań zachęcających do kolejnych nadużyć.

Kalisz, 20 kwietnia 2015 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa J. Gadek